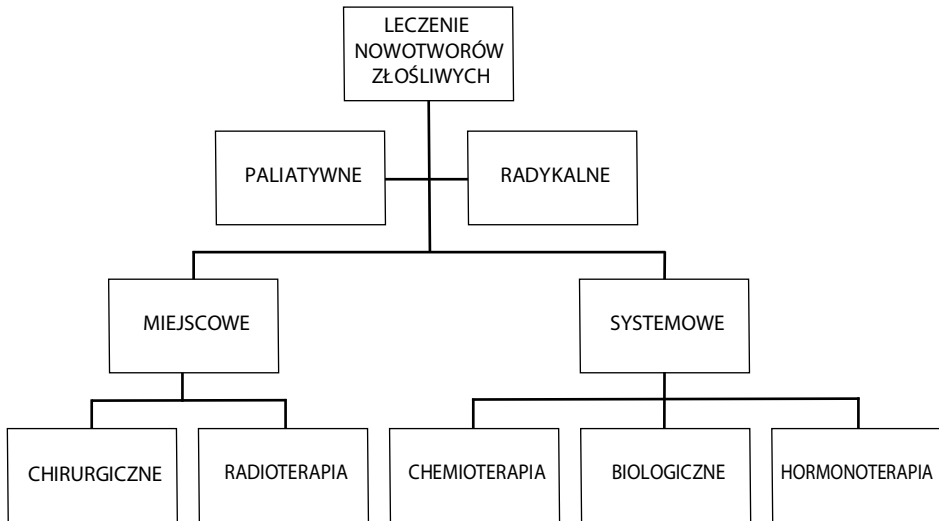

Tabela 1.1. Skutki uboczne leczenia nowotworów złośliwych

Leczenie	Ostre skutki	Przewlekłe skutki
Chirurgia	Ból, zmęczenie (znużenie), ograniczenie zakresu ruchu	Ból, utrata elastyczności, uszkodzenia nerwów
Radioterapia	Ból, zmęczenie, podrażnienie skóry, zmiany płucne, zapalenie	Utrata elastyczności tkanek, bliznowacenie serca i/lub płuca, złamania
Chemioterapia	Znużenie, nudności, anemia (niedokrwistość), uszkodzenie nerwu, ból mięśni, zwiększenie masy ciała	Kardiomiopatia, bliznowacenie płuca, uszkodzenie nerwu, zmęczenie (znużenie), osteoporoza, leukemia
Immunoterapia	Zwiększenie lub zmniejszenie masy ciała, zmęczenie, objawy grypopodobne, uszkodzenie nerwu	Uszkodzenie nerwu, miopatia

Leczenie nowotworów złośliwych może mieć charakter paliatywny (łagodzący) lub radykalny i obejmuje leczenie miejscowe – operacje chirurgiczne i radioterapię – oraz ogólnoustrojowe – chemioterapię, hormonoterapię i leczenie biologiczne.

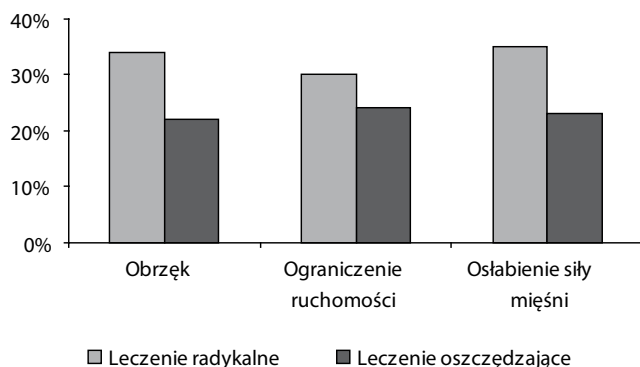
Rycina 1.1. Metody leczenia nowotworów złośliwych.

Do najczęstszych następstw leczenia nowotworów złośliwych należą zaburzenia czynności układów: ruchu, krążenia, naczyniowego i oddechowego.

Tabela 1.2. Czynnościowe zaburzenia leczenia nowotworów złośliwych

Rodzaj zaburzeń	Przyczyna
Ograniczenie ruchomości w stawach	Ból, pooperacyjna blizna, zwłóknienie okołostawowych tkanek miękkich, osłabienie mięśni, ograniczenie aktywności ruchowej
Oslabienie lub zanik mięśni	Przecięcie lub usunięcie mięśni, zmiany przewodnictwa po radioterapii i chemioterapii, ograniczenie aktywności ruchowej, zmiany strukturalne
Niedowład lub porażenie mięśni	Uszkodzenie splotu nerwowego lub nerwów obwodowych po naświetlaniach, ucisk blizny, obrzęk chłonny dużych rozmiarów
Nieprawidłowa postawa ciała	Ból, osłabienie i przykurcz mięśni, rozległe blizny i zwłóknienie tkanek po naświetlaniach
Zmiany przeciążeniowo-zwyrodnieniowe stawów kończyn i kręgosłupa	Ból, osłabienie i przykurcz mięśni, rozległe blizny i zwłóknienie tkanek po naświetlaniach
Obrzęk chłonny	Usunięcie naczyń i węzłów chłonnych zwłóknienie po naświetlaniach, stan zapalny
Upośledzenie wentylacji płuc	Usunięcie tkanki płucnej, uszkodzenie pęcherzyków płucnych i zwłóknienie śródmiąższowe po radioterapii
Ograniczenie sprawności fizycznej	Wtórne zmiany czynnościowe i strukturalne w mięśniach, ograniczenie aktywności ruchowej
Zmniejszenie wydolności, zmęczenie	Niedokrwistość po radioterapii i chemioterapii, ograniczenie aktywności ruchowej

Nawet powszechne wprowadzenie oszczędzającego leczenia polegającego na zachowaniu narządu nie doprowadziło do radykalnego ograniczenia częstości tych zaburzeń.

Rycina 1.2. Częstość zaburzeń czynnościowych po leczeniu raka piersi.